

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato in primam Digesti Veteris Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Actionibus empti, & venditi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96393)

3 Tertia practica est quod libellus formetur sic, peto te condēnari ad rem, et si rem nō tradas, peto interesse, et hoc tutius est secundum glo. et istam tenet docto. in l. si traditio. C. eo. Sed An. dicit de P. h. in l. si infulam. j. de verb. obli. tenebat contrariū: quod cum vtrunque veniat iure actionis, debet actor eligere, ut in l. quod in herede. §. eligere. §. de tribu. Itas tres practicas tangit gl. in l. secunda. §. ite si in facto. §. de verb. obli. ergo etiam multū pulchre in l. stipulationes non diuiduntur. §. de ver. obli. et sustinet istā tertiam practicam. Propter cuius declaratio ne est videndum quod licet post mortem succedat obligatio ad interesse, qualiter succedat, an quod secunda tollat primā, an vero copulatiue, ita quod vtraque cōpetat, et vtrūque possit peti an altera tunc, ita quod altera tantum cōpetat, et altera tantum possit peti. Quod vna non mouet, seu tollat aliam, probatur in l. si quis a facto. supra pro socio. et l. p. d. i. §. eodem. que leges etiā volūt quod iste actiones non dantur copulatiue, quia eatenus tollitur vna, quatenus per aliam exigitur. Hoc apparet in l. si infulam. §. de verb. obli. vbi si mora circa rem purgatur, tollitur obligatio interesse. Et lo. respondendo ad quandam rationem factam per Mar. dicit quod obligatio succedit ad interesse alter nature, quod notat pro ur in glossa habetur alternative alij habent copulatiue, et sic videtur ratio And. de P. h. si vera, et nō procederet libellus predictus. Ideo doc. in l. j. C. de sen. que pro eo quod interest, tenet quod obligatio ad interesse nec copulatiue nec alternative succedit, sed solute. Istud nihil est dicere, et soluta semper resoluitur in copulatiuam vel distinctiuam. §. de ver. sig. l. sepe. et l. alienationis. in fi. eo. et per Dy. in c. alterna. tuis. extra de re. iur. l. vi. et ideo tenet gl. istam. scz. quod obligatio succedit alternative. Sed est aduertendum quod alternative aliquādo cadit inter res debitas, tunc in dubio est electio debitoris, ut l. plerumq. in fin. §. de iur. dori. Quādoque cadit alter natio inter actiones, seu obligationes tunc electio est actoris, ut in l. quod in herede. §. eligere. §. de tribu. et l. cum filius. §. varijs. §. de leg. ij. Potest ergo actor eligere, quod vult vel petere rem, vel interesse. Sed est aduertendum quod licet actor petat principāliter rem, habet reus facultatem soluendi interesse, et se liberandi eo casu, quo non potest precise compelli ad rem tradendam, ut §. dicam. Licet ergo vtrūque sit principāliter in obligatiōe, si quamlibet obligationem respicit per se, tamē si respicit obligatiōe de re tradenda solūmodo, est eius cōditio qd rei traditio est in obligatiōe, et in solutiōe interesse, ut l. si quis ab alio. in fin. infra de re. iudi. Sicut dicimus in actione naturali, in qua quantitas est in obligatiōe, note de deditio in solutiōe. l. miles. §. decem. de re. iudi. Cum igitur hoc sit, apparet quod procedit iste libellus, peto te condēnari ad rem, et si rem non dederis, peto interesse. Non enim propono duas actiones, sed vnam tantum, scilicet illam que ad rem competit, dando tibi facultatem soluendi interesse, sicut et lex cōcedit, et sic procedit practica ista.

10 Sed tunc quero, qualiter formabitur sententia? Et tunc re deo ad princip. glo. et quero vtrum feratur due sententię, sicut in arbitrarijs, vna de re tradenda, alia de interesse, an vna tantum? Responder glo. q. vna tantum, cum hic non reperitur, quod due ferantur. Et ideo ista glo. et tene menti, nam ista est vera determinatio, scz. qd vna tantum feratur. Ratio, quia actiones arbitrarie dicuntur propter iudicis arbitriū quod in eis succedit propter iudicis officij, qd succedit propter contempum, non ex natura ipsius actionis, et ideo est necesse q. primo ferat sententia, cui nō pareatur, propter qd succedit arbitrium seu officium iudicis. l. si cum exceptione. §. in hac. §. qd met. cau. et dixi tibi in l. in actio nibus. §. de in litem iuran. et l. qui restituere. in fin. §. de rei ven. S3 in iudicis bonafidei, interesse venit iure actionis, et eo ipso quod venditor est in mora, succedit obligatio ad interesse, ideo non est necesse quod ferantur due sententię. et hęc glo. no. quam ego nescio alibi. In eo tamen quod glo. dicit quod vna tantum sententia feratur, scilicet ad interesse, licet hoc posset esse verus, secundum ea que dixi, non tamen est necesse. Potest enim ferre sententiam de re tradenda, et tamen reus liberabitur soluendo interesse. Ratio, quia cum interesse sit in solutiōe ex dispositiōe legis, ut dixi est, ista facultas soluendi potest esse etiam post sententiā, ut litem veniunt. §. cum predictimus. §. de petitiō. her. Ista dixi plenius in l. stipulationes nō diuiduntur. §. de verb. obli. ad ordinem glo. et quero quid si ex eo, qd res non traditur inceptis interesse mea in quinque l. p. m. et p. o. postea in alijs quinque et dic, ut in glo. Nota istam et gl. que tenet, quod licet interesse principale veniat in obligatiōe, venit etiam officio iudicis post lit. cōtesta. cū iuce. p. esse in mora, ut si quis ageret ad rem nulla mora precedente, cum mora inceptat post litem cōtestatam, et sic inceptat interesse debitoris, hoc venit officio iudicis, ut supra terigi circa primas practica. dixi etiam circa tertiam. Sed est aduertendum, quia videtur quod

trullus istius questionis non procedat. Nam statim cum quis est in mora tradendi, committitur interesse ad totum valorem rei, ut hic in text. Non ergo potest dici quod ab initio interest in quinque, postea in alijs quinque, quia ab initio interest in totum, et puto quod hoc fit verum, si loquimur de interesse, quia res non traditur, quia totum ab initio committitur. Sed si loquimur de interesse circa rem, de quo loquitur text. in l. ex empro. §. fin. j. eod. qui dicit quod ab initio committitur in litem, loquitur §. lo. quando fuit in mora cauendi, et similium, non quādo fuit in mora tradendi. Et tamen que ro. vtrum venditor potest precise compelli ad rem tradendam? Par quod sic, si eam habet. Jo. cōtra. et responder ad iura Mar. vide gloss. que videtur hic in l. inare. in opinionem Bulg. et Joan. et pro opin. Joan. videtur casus in l. si agrum. in fi. §. eo. sed Iulianus de empro. et v. §. peritum. tenet opinionem Mar. quam sequitur D. in l. stipulationes non diuiduntur. in distinctione magna. §. de verb. obli. et doc. in l. si traditio. C. eo. mihi videtur ipsa veritas intelligendo, prout infra dicam. Pro cuius euidentia debet sciri, quod quando est in obligatiōe, rem dari, ex contractu nominato quis precise compellitur, ut lege, vbi aut non apparet. in fi. §. de verbo. obli. quicquid dicat Joā. hic respondendo ad illam legem. In obligatiōibus autem facti quis non compellitur precise, sed liberatur soluendo interesse, ut l. si quis ab alio. de re. iudi. c. et l. stipulationes nō diuiduntur. verfic. C. et l. §. de verbo. obli. Podo obligatio quā tenetur venditor, est quedam obligatio participatiua, que partem capite de natura obligatiōis faciendi, et partem de natura obligatiōis dandi, sicut dicitur in grammatica quod, participium caput partem de nomine, partem de verbo. Ita hec obligatio caput partem de verbo, partem de alio. Cum enim traditur rem, debet eam facere accipientis si est dominus, et sic sentit de natura obligatiōis dandi. Si non est dominus, debet transferre vsu capiendi conditionem, ut ex empro. in princ. §. eod. et hoc est ad §. et text. in l. in conventionibus. in fin. §. de verb. obli. vbi dicit quod obligatio, rem tradendi, ex contractu venditiōis non cōtinet nudum actum, sed etiam bonorum, id est proprietatem, vel vsu capiendi conditionem. Ita intelligit gloss. in l. si §. j. §. eod. in gloss. super verbo. tineretur. Hoc etiam tenet glo. §. si cert. per. l. certi conditionis. glo. magna. vbi dicit quod venditor non tenetur ad verum factum, sed ad rem tradendam, et sic obligatio fit participatiua, eligitur quēdam media via, ut si habet rem, cogitur precise tradere, et in hoc casu, prout naturas obligatiōis dandi, si eam non habeat liberatur soluendo interesse, et in hoc capite naturam obligatiōis faciendi. Sed si rem tradidit, esset in obligatiōe ex alia causa, quam ex causa emptionis, tunc indistincte liberaretur soluendo interesse. l. si fundum certa. §. de verbo. obli. et l. stipulationes non diuiduntur. in princ. eod. tit. Istud plene examinatum in d. l. stipulatio. nes non diuiduntur. C. Querit gl. quid si in prima causa fuit ad interesse condemnatus, quia rem non dabat, appellatur in causa appellatiōis liberaretur soluendo rem? glo. dicit quod sic, quia nō videtur pronuntiatum. l. in fi. ad Turpil. et istud quod gl. dicit, an sit verum, apparet ex practica §. d. d. et v. et v. enim ego petij rez simpliciter, aut petij rem, et si non daret tunc petij interesse. Et procedit ista glo. quia quando dicitur illud, q. patitur, offertur vsque ad sententiam reus liberatur, ut Infr. de perpe. et tpa. l. act. in fi. et in l. si reus. §. de pen. sed appellatiō extinguit pronuntiatum, ergo, et v. hic, in gl. Sed scidū secundam practicam quando interesse peritur precise, non procedit ista glo. quia tunc licet offerre rem vsque ad litem contestatam, non post. l. si infulam. §. de verb. obli. sed appellatio extinguit sententiam, seu suspendit pronuntiatum, et reductio omnia ad litem contestata, effectum autem lit. contestata non extinguit, ut litem demum. C. de procu. ergo nec in causa appellatiōis poterit offerri, sicut nec in principali. Querit gl. quid ex eo, si v. et v. empro. precise compellatur ad p. rium? Dicit glo. quod idem qd in venditore. Istud est nouum dicere, et dico quod est simpliciter falsum. Nam venditor, qui tenetur ad speciem, liberatur re tradendo, empro. quia tenetur ad genus, debet precise facere accipientis, ut lex empro. in princ. §. eod. sed in obligatiōibus dandi quis precise compellitur dare, ut l. vbi autem. in fi. de ver. obli. ergo et hic. Reterea tu dices, quod empro. tenetur ad interesse quod est circa rem, et hoc est falsum, quia non cadit in interesse circa rem, ut l. numis. §. de lit. iuran. Et intelligit de interesse extra rem, et illud non est, de quo ista lex loquitur. Reterea contra non facientem non habetur ratio interesse extra rem, sed contra malefacientem, ut l. si ferulis. §. cum per venditorem. §. eo. l. Iulianus in princ. §. eod. dicendum est ergo empro. precise compelli ad dandum.

¶ Tenio Ad sequentem glo. Dicitur hic quod istud interesse excedit quādoque pretius cōmune, et cōtra. Quero

¶ Quero, quid si emptor vult pretius communit et non interese
 se 150 i summa. C. de sent. que pro eo quod interest. tener. quod
 hoc non possit. In contrarium gl. de rei ven. l. quod si possessor.
 et istud est verum, quia casus est ibi. Si autem non vult interesse
 singulare, sed communit audire, vide glo. istas. Et sic ad ist. gl.
 pro cuius declaratione primo esset videndum quid sit interesse.
 Secundo quomodo sit interesse. Item de natura interesse circa
 rem et extra rem. Item de natura interesse singularis et commu-
 nis interesse quod consistit in damno, et in lucro, dicit in l. j. C. de sent.
 que pro eo quod interest. et ibi multa noua dicitur.

ADDITIONES.

a. PAV. P. C. Si res. Circa materiam l. j. quomodo erequenda sit
 sententia, qua prouinciatum est rem tradi sebere, si tradi non
 possit, et an sit erequenda super interesse, vide Romanum consilio
 e. lxxi. ubi etiam ponit an valeat sententia in qua con-
 demnatus est alius ad restitutionem rei, si tradit, et si non extat
 ad estimationem. ALEX. C. de i. p. h. l. j. Pau. de Est. q. hic
 sicut aliqua vultia vltra Bar.
b. ALEX. C. Post p. Quero qualiter emptor petens sibi re tra-
 di, debeat libellare, vide Bal. in l. h. traditio. C. eod. Et ad p. m.
 praxiam vide in simili gl. in l. j. ibi Bal. et dicit in l. i. quado in
 glo. si de leg. i. et Bal. in l. j. C. de his que pen. no. Adde quod in
 bell' iste procedit. Peto rem, et si non tradas, interesse peto, vt
 voluit Bal. consil. lxxviii. lib. i.
c. ALEX. C. Et si videtur. Et vide Bar. in d. l. stipulatioe no diuidi
 tur. in onest. v. j. de verb. oblig. Adde tamen in hoc, quod in obli-
 gationibus facti, succedat obligatio ad interesse, in tantum quod
 ipsius interesse est in actione, et peritioe, quod videtur probari
 hic, et in l. ana. et ibi Bar. s. h. quos in ius voca non ierit. Et hac
 partem vbiq. tenet Bar. maxime in l. stipulationes no diui-
 duntur. s. l. xlii. licet gl. teneat contrarium in l. i. quis ab alio.
 de re iudic. sed Ang. in d. l. i. m. concordando videtur distingue-
 re, an quis possit precise compelli ad factum, videlicet si casu in
 quo sit electa industria per se, secundum id quod habetur in l. j.
 sine autem. C. de cadu. tollen. et late per Bar. in d. l. stipulatioe
 nea non diuiduntur. xii. questione. an vero non adde quod opi.
 Bar. sequitur Bal. consil. cxiij. lib. ii.

d. PAV. P. C. Et cum venditor. Et vide per Barto. et omnes in l.
 stipulationes no diuiduntur. et vide in l. contractus. C. de fide instr.
 in l. j. C. de sent. que pro eo quod inter. vbi dicit Bald. commu-
 nem esse opinionem, quod non cogatur precise tradere, nisi quan-
 do potest commode tradere, id est quando res non est subiecta
 euctioni, et opin. Bar. est, quod cogatur precise, si habet ea, se-
 cus, si non habet, sequitur communit. Imo in d. l. stipulatioe
 nes non diuiduntur. et ibi etiam alii, et videlicet Fez. in c. cum
 Joannes. extra de fide instrum. Item adde, quod quando de
 venditione est factum publicum instrumentum, tenetur vendi-
 tor precise. Et sic singulariter Baldum in l. j. in ver. sed pone. de
 quo per Moder. in d. l. stipulationes non diuiduntur. Item ad
 regulam, quod quis non cogatur precise facere. Sed veritas vs-
 detur pendere ab alio passu, quod et sententia possit quis preci-
 se cogi, de quo in l. quare restitue. de rei vendic. quia Baldus
 ibi mouerit solum ista ratione, et in hoc Alex. in d. l. stipulatioe
 nes non diuiduntur. tenet oppositum, respondendo ad legen-
 am restitue. Ideo corruet fundamentum, corruet decisio. Lon-
 sidera, quia etiam Moder. Sententia in d. l. stipulationes non
 firmat istud dictum Bal. et pro eo allegat Ang. in l. i. cui. ff. de
 cessio. bono. vbi quis potest precise cogi, dicitur quod non ha-
 bet locus cessio bonorum, vbi quis potest precise cogi. Et ponit
 exemplum in debitoris per instrumentum garantigatum, sed
 Ang. parum facit, quia presuppone, quod de hoc extat statu-
 tum, vt per eum. Adverte tamen, quia quicquid sit in illa obli-
 gatione facti, proueniente ex sententia condemnatoe ex contra-
 ctu vt ditionis ad tradendum, potest precise cogi, vt est glo. in
 dicta l. qui restitue. quam ibi notat Bal. et Ang. ibi dicit per
 eam limitari omnia iura mundi. Et istud probatur ibi per
 sine. Ideo stante fundamento Baldi, militaret eius decisio de
 instrumeto quod iudicare precise cogatur. Et vide pro deci-
 sione Bal. et Bre. in l. i. feruum. s. fin. ff. de verb. oblig.

e. ALEX. C. De prima causa. Et sic no, hieet ista gl. ad si, q. pot
 moza purgari in causa appellacionis, nam si tu fuisti in moza in
 renuntiano liti, ante conclusionem in causa potes renuntiare
 appellacioni. Ita dicit Cy. et Ray. in l. alia. C. de his qui vt indi-
 per reg. not. in l. qui cum maior. s. accusasse. de bon. lib. et pbatur
 etiam ista glo. licet Bar. solus hic in terminis huius glo. repe-
 hendat istam glo. et aliter loquatur quas loquuntur Ray. et Cy.
 qui dicunt, quod potest moza purgari in causa appellacionis, si
 iam reus non purgatur in causa principali, scilicet quo ad cui-
 tandam penam, legalem, prout loquitur reg. in dicta l. alia et l.

post legatum. infra de his quibus vt indig. in princip. nam a le-
 ge imponitur pena perditionis relicti in testamento, si ille, cui
 relictum est in testamento, accusat testamentum de falso, et peri-
 sit in accusatione falsi, vsque ad sententiam renuntiano liti, vel
 donec sit conclusum in causa, remedium est, dicit Cy. et Rayna.
 ibi, quod patiatur ille, qui accusat testamentum de falso, senten-
 tiam contra se ferri, deinde appellat, et antequam perueniat ad
 sententiam in causa appellacionis, vel concludatur in causa, re-
 nuntiet illi accusationi, quia tunc purgabit penam in causa ap-
 pellacionis, et sic non perdet relictum, per l. qui cum maior. s. ac-
 cusasse. j. de bon. lib. et cum l. j. et Ray. concordat Bal. et Fulgo.
 ibi, et Bald. in c. j. s. porro. ad si. in tit. que fuit prima causa bene-
 ficij amittendi. et Pau. etiam in d. l. alia. vide ibi dicta.

f. POMA. C. Quero qd. Refert et sequitur Ang. Arer. et ibi Bal.
 in s. actiones. Jafit. de actio.

- 1. Actione ex empto agitur de omnibus que dolose sunt.
- 2. Anditio tenetur de seruitute si sciuit et non mouit emptore,
- 3. licet dixerit se nolle de seruitute teneri.
- 3. Certus qui est, quando debeat certificari.

§. Venditor. Cui celat qualitatem, per quam rel-
 tereffe tenetur emptori si fuit ignoras, secus si fuit sciens. h. d.
 Primo ponit dictum, et rationes dicti. Secundo declarat quid
 est celare, ponendo circa hoc tres casus. Tertio declarat ratio-
 nem dicti. Quarto declarat quandam exceptionem postam in
 dicto, scilicet si emptor sciuit. Secunda ibi, sed scire. Tertia
 ibi, et generaliter. Quarta ibi, hec ita vera sunt. C. Mo. et de
 omnibus que dolose sunt, potest agi hac actione. C. Mo. in ver.
 sed et si proponas, et quod licet venditor dicat se de seruitute nol-
 le teneri, tamen tenetur si sciuit, et non mouit emptorem igno-
 rantem. Idem in eo qui appositus pacti, quod de euctione no tes-
 neretur, vt infra eod. l. tenetur. s. fin. quod est no. et est aduerse-
 dum, quod tunc formabitur libellus sic, Peto te condemnari,
 quia sciuit et celasti, et datur ista actio ad interesse. L. quod ad ser-
 uitutes infra de euctio. et sic habes iam duo capita actionis ex
 empto. C. na. si res vendita non tradatur, vt in prin. Alia si rei
 qualitas celatur, vt hic. C. ultimo no. et q. qui certus est, et
 vt extra de regulis iur. in vi. c. cum qui certus. C. Ad istud op-
 po. glo. de l. denuntiasse, in prin. infra de adulte. et no. soluit Dy.
 in d. c. cum qui certus. soluit, et non bene. Tu. die, quod quado-
 que denuntiatio fit solum ad certificandum, alium non ad
 altum finem, et sic tunc illegit. certus est, certiorari non debet, vt
 hic cum siml. Quandoque denuntiatio fit ad alium finem, scilicet
 cer vt miteretur ille, cui fit denuntiatio ad aliquid faciendum, vt
 si volo denuntiare venditori quod mihi mouetur lie, vt veniat
 ad me defendendum, tunc dico quod etiam si certus est nihil o-
 minus debet ei denuntiare quod defendat, l. qui absentem. ff. de
 procur. et ibi dicit. Casus est in d. l. denuntiasse. in prin. C. Opp-
 gio. j. eod. l. i. quero. Sol. vt in glo.

ADDITIONES.

a. P. PAV. P. C. Si sciuit sciens. Adde quod si quis sciat alterum
 habere dominium directum in re sibi promissa, et quod promissor
 promittat illam rem pleno iure dari, non intelligitur de domi-
 nio directo, quod sciebat esse alterius, vide Com. consil. cxxviii.
 in d. dominus. Confignatus. post medius. vide que habes in ma-
 teria quod certus non debeat certiorari in Bertachino, in ver-
 bo, certus. et in verbo, notificatio.
b. POMA. C. Quod licet. Et vide Barbar. consil. lvi. in s. vol. et vt
 de pulchre Ang. Arer. s. proxi. quos. Jafit. de iure naturali.
 et Alex. omnino consil. cxx. vol. v.
c. ALEX. C. Certus est. Quado sciens fit denuntiasse. vide p. Bal.
 in c. j. si de seu. vasa lus ab aliquo fuerit interpellatus. Et adde
 Bar. in l. emptor. C. de euctio.
d. POMA. C. Quod quandoq. Et vide multa per Alex. in l. j. s. j. s.
 soluto matr.

*** CLAV. C. Denuntiasse.** Idem vult Barrol. in l. j. s. fin. s. soluto
 matrimonio.

LEX II.

§. Emptione. Si non reperitur mensura
 dicta, venditor tenet. h. d.
 Et istud est certum caput actionis ex empto, si fun-
 dus non prestatur sub ea mensura, sub qua dictu est,
 nec est necesse quod venditor fuerit in dolo, sed sufficit quod no
 prestet modum dictus seu mensura vera. Sed posset forte dici,
 quod istud est idem, quod si res vendita non tradatur, aut no
 tradatur pars rei, scilicet illud quod deficit, sed plus placet quod
 sit caput separatu ab illo, quia tota res traditur, de qua fuit di-
 ctum, licet mensura non reperitur.

ADDITIONES.

a. ALEX. C. Fundus non prestatur. Quado fundus venditur et minus

dat. Nam sciam cum qua
 interesse ad totum valorem
 vici quod ab interuente
 ma ab initio interuente
 occurrit de interesse, quia
 tio committitur. Sed si ho-
 no loquitur reg. in l. j. et
 itio committitur in non
 mendit, et similia, non
 proero, verum venditor
 m: Bar. quod hoc si
 Bar. vide glo. que tenent
 et Joan. et pro quo. Sed
 sed Fulg. de p. m. et
 sequitur Bar. in l. i. quia
 ne magna. i. de verb. oblig.
 tur ipsa res, ut videtur
 uidentia debetur, et
 ex contractu non mouet
 non apparet, in l. i. de
 spondendo ad illam
 s. non compellitur
 si quis ab alio dicit
 si. vendit. et sic vt
 r. venditor, est quecumq.
 vide natura obligatio
 onis bandi, sicut in
 capir partem de nome,
 capir partem de nome,
 eber eam facere accipiens
 obligacionis bandi. Et
 piendi conditionem, vt
 t. reg. in l. in conuentione
 e quod obligatio non
 t. quod obligatio non
 inet nudum factum, sed
 vel viuacipendi conditio
 in glo. super verbis
 t. per. l. c. conditio
 non tenetur ad verum
 rticipialis, eligitur on
 necis et adde, et in hoc
 in non habet liberat
 ram obligacionis facit,
 e ex alia causa, quam ex
 etur soluendo interesse
 stipulationes non diuid
 xaminant in d. l. stipulatio
 uid si in prima causa
 non dabitur appellatio
 in uendo rem glo. dicit
 l. in si. j. ad. et in istud
 e: praxias dicit. Hec
 et si rem, et si non daret
 quia quando dicitur illud,
 am reus liberatur, vt
 i reus. s. de pen. sed appo-
 e. vt hic, in gl. Sed istud
 se peritur precise, non po-
 remy sane ad litteram
 g. sed appellatio requirit
 tum, et reductio omnia ad
 esta. non extinguit, et ista
 sa appellacionis potest
 rit gl. quid edocet. Item
 tum? Dicit gl. quod idem
 icere, et dico quod est
 ur ad spectem, liberatio
 reus, debet prout libere
 eod. sed in obligacionibus
 et vt. vbi autem, in si de
 et, quod emptor tenetur ad
 et falsum, quia non cadit
 lie. in ran. Bar. intelligit
 quo ista leg. loquitur. Pe-
 beatur ratio interesse extra
 i ferulis. s. cum per vendi-
 dicendum est ergo emptor

dicetur hic qd istud interest
 pretius commune, et dicitur
 Quero

Iningeribus, quam dictum sit, vide ff. e. l. Julianus. §. si Titius. et vide in l. qui fundum. §. qui agrum. §. de contrahen. empr. per gl. in l. si servum. §. si modus. §. e. facit. §. e. l. quero. et ediri in d. §. si Titius. adde Old. conf. c. xvij. Pau. de Last. cōf. cclxxvii.

¶ Possessio dicitur tradi vacua, licet in fundo constituta sit servitus itineris vel actus, libera autem tradi non dicitur.

§. Vacua possessio Possessio rei vendite dicitur tradi vacua, si a nemine detineatur, vel possideatur. h. d. et tite §. venit ad declarationem primi capitis. si res vendita non tradatur: declarat enim, qualiter debeat tradi. Op. §. de cōtrah. emp. l. si cū fundū. in pñ. Sol. v. rbi, qz ab initio fuit tradita vacua possessio, ppter qd fuit ab initio liberata, et habuiffis no. in lab emptione in gl. magna. §. de pac. ¶ Quero, si ista questionem habui de facto, alicui debetur in fundo servitus itineris vel actus, verum et hoc dicitur possessio tradita non vacua: Respondeo, qd no. si enim hoc esset, ageret emptor ad interesse totale, quasi res tradita non sit, vt §. eodem. l. i. in princip. et l. i. proxima. in principi, quod tamen non est verum, sed agitur solum ad interesse, qz debet servitutum, si pta lege priora. §. si a. §. de iur. iudic. l. qd servitutes. §. de iur. iudic. Contra enim qui asserit servitutum sibi deberi, datur interdictus rei possidetis. l. si duo. §. item videamus. §. v. i. possi. ergo apparet qz turbat me in possessione, et sic non habeo possessiones liberam, et c.

ADDITIONES.

- a. PPAV.P. ¶ Vacua possessio. Vide in materia Arer. in §. actio num. Infr. de actio. et que dicitur vacua possessio, et quomodo venditor tenetur tradere, vide per Felx. in c. cum Joannes. de si. infru. In quomodo dicitur res libere tradi, vide Bal. remissive in l. si pro fundo. C. de transaccio. Et quando promissum est de tradendo rem liberam sufficiat tradere etiam si servituti, vide Arer. in l. fundi. in §. col. de acquir. posses. ALEX. ¶ Adverte tñ, qz vacua possessio non requiritur ad translationem dominii, vt nor. gl. Bartol. et Bal. in l. cum res. C. de prob. facit bene presumi translationem dominii, secundum Bald. ibi, et ibi per eū notari et probet possessio vacua. et Bar. in l. Celsus. de vsucap. et al. in c. cum Joannes. in gl. extra de fide instru.
- b. ALEX. ¶ Et ista questionē habui de facto. A trū dicit tradita vacua possessio fundi in quo constituta est servitus aliqua, et ad de Bar. in l. Penus. §. fundo. de leg. §. et in l. cum facit. de vi et vi ar. et Ang. in l. in conventionalibus. §. si quis vacuas. §. de verb. oblig. et Bal. in l. si. C. de pac. inter empr. et vend. et in l. Celsus. de vsuc. et al. in c. cum Joannes. in gl. extra de fide instru.
- c. ALEX. ¶ Est et dicit. Quid de pacifica possessione. Vide Pau. de Leaza. et Joannē de Ligna. in clem. gratia. de rescrip. Et ad id, qd hic dicitur de vacua possessione, vide no. Bartol. in l. pro xi. §. i. §. eo. cū cōcordant. et Bal. in l. si plures. C. de condi. in ser. et ibi etiam quid de promittente possessionis plena. Et quid sic possessio vacua, vide gl. et doc. in l. si. C. unde vi. in ver. vacua. et not. qz possessio interdum dicit plena, interdum semiplena, et interdum vacua, et hoc vltimum contingit trib. mod. de quo vide glo. infr. de vsuca §. qz autē. in verbo, loci vacatū. cū se. et declara vt ibi. que gl. non est alibi, fm Ang. in l. si me in vacuam. §. de acquir. posses. et adde gl. in l. in proba possessio. C. de acquir. poss. et per istum §. dicitur in verbo, mores civitatis, qz per statuta civitatis p alienatio, et transaccio dominii probari, vt in l. budum. et ibi Bar. C. de contrah. empr. et no. Bar. et alij in l. ista §. §. dicit. in ver. que ro an per statuta civitatis possit fieri prohibitio alienationis, de leg. §. no. Bar. i. in his. C. de pte. et omni. re. nauicula. lib. xi. vbi respondet ad illam legem, que videbatur facere in contrarium, et Bartol. in l. si. C. de sacrosanc. eccle. tñ §. si, sicut videmus hodie in multis partibus Italie statuta, qz non possunt locato res vendere fundum, vel domum locatam, nisi pnta reoulerint conductores. Nam operantur talia verba statuti, qz etiā sequūta traditione extra contractum non transferatur dominium, nisi facta denuntiatione, vt late probat Bart. in l. cum lex. ff. de si. de ins. et in l. si ita quis. §. ea lege de verb. ob. in ver. si, quero vt rñ prohibitio legis, et in l. vntersa. C. de pte. in pte. offer. ¶ Adde que dicitur possessio vacua, et que libera. Pau. de Last. in l. cum res. C. de probat. Bar. in l. Penus. §. fundo. de leg. §. et si quis vendit pedagium liberis, quieris, et pacificum, qualiter debeat intel ligi. Vide Baldum, conf. c. lxxv. et an transferatur dominium rerum venditarum constitutum, vide Paul. de Last. conf. c. cccviii.
- d. POMA. ¶ Expediam. Et de dicatione liberum, vide multa tra-

data per Alex. in l. si pro fundo. in prin. C. de transac. et Pan. c. d. fil. in §. volu.

LEX III.

- 1. Evincitur si fundus iure possessionis, nō potest agi de evincione.
- 2. Sumptus litis qui promittit reficere qui fuerit in re, an intelligatur sine agatur circa rem, sine circa possessionem.
- a. **Ratio** Alias, L. Ratio. Non videtur tradita possessio, nisi qz auocari non potest. h. d. et vendita non tradatur. ¶ Ratio qz si fundus evincitur ex empto, siue ex stipulatione de evincione, sed debet agi ex empto, quasi re non tradita. ¶ Opp. glo. del. Julianus. §. possessionem. §. eo. Dicit vt in gl. ibi, et propter predicta semper apponitur in instrumentis qz promittitur dupli nomine evincionis, siue evincatur iure possessionis, siue iure proprietatis. ¶ Sed quero, pone, quod ego promissi tibi reficere sumptus litis, si fuerit in illa re, an intelligatur, de lite circa possessionem, an de lite circa proprietatem. et Bal. in l. venditores. §. de ver. ob. no. dicit quod in dubio intelligitur circa proprietatem, nō de lite circa possessionem, dicit vt ibi dixi, et c.

ADDITIONES.

- a. ALEX. ¶ Ratio. Quid autem si emptor expulsius agar interdum vide vt, vel rei vindicatione, et succumbit, an agatur de evincione, vide Bal. post gl. in l. si. §. eo.
- b. ALEX. ¶ Non potest agi de evincione. Et per Bal. in l. de peric. et cōmo. rei vend. adde quod si suspicatus est se posse repelli, an agatur de evinctio. Ang. conf. c. lxxvii.
- c. ALEX. ¶ Reficere sumptus. Per Bal. in l. i. C. de peric. cōmo. rei vendi. Rayba. hic simpliciter transit cū Bar.
- d. ALEX. ¶ Circa possessionem. Contrarius tenet Bar. in d. l. venditores. et vide Bar. et Moder. in l. stipulatio in §. ante forte, de verb. oblig. et est gl. de hoc in l. venditores. l. i. Bartol. etiam reprobat et sic videatur tenere cōtrarium. Sed illa gl. dicitur. Bar. hic sequitur Bald. et Sal. in l. i. in §. C. de peric. cōmo. rei vend. sed multum obstat contra hanc doctrinam Bar. vt no. §. si quis forte. vbi si promitto tibi habere licet tale rema me tibi venditam, et moueo tibi controuersiam, et in sola possessione rei, committitur stipulatio ad interesse, vel ad penam, sed respondetur tibi per mod. adde dicitur Bar. et al. conf. in §. h. passio. §. §. quonia. in §. de rescrip.
- 1. ¶ Stipulatur qui fundum tradi intelligitur, scilicet vacuum et a nemine detentum vel possessionem.
- 2. Restituere qui debet castrum, non dicitur restituere vacuum, si in eo facit fortilitium, licet in solo proprio.
- 3. Vacuam possessionem tradit in stipulatione non veniūt fructus.
- §. Si emptor** In stipulatione, vacua possessio tradit, non veniunt fructus a tempore morte, sed veniunt in actione ex empto. h. d. ¶ Not. quod qui stipulatur fundum tradi, intelligit, scilicet vacuum, et a nemine detentum vel possessionem, et sic facit ad questionem, In capitulis pacis promissis vna pars alij restituere quoddam castrum, in illo castro detentato pars quoddam fortilitium in suo territorio proprio, deinde dicit alteri, venias et habes tibi castrum, sed ego volo tibi retinere fortilitium, certe non potest hoc tenere, quia debet restituere vacuam possessionem, sed non dicitur restituere vacuam possessionem, si tenet tibi fortilitium, vt hic, et est expresse extra de restitu. spol. c. Petrus. ¶ Secundo not. ¶ Quod in stipulatione, vacuam possessionem tradi, fructus non veniunt. ¶ Opp. de l. si stipulatus. in prin. §. de vsur. Sol. vbi duo dicit, scilicet rem dari, et vacuas possessionem tradi, hic vna tantum. ¶ Opp. de l. si fundi. §. de ob. Sol. §. oprime. tñ venit interesse non fructus. Intellege in stipulatione, fundum tradi, venit interesse a tempore morte, non fructus tanquam interesse, vt l. contraria, et est differentia, quia quando fructus veniunt vt fructus, dicitur quicquid est percipere. Forte est ydam rusticus, qui optime laboravit, et multos fructus collectos, ego autem percipissem pauciores, unde si peto fructus, et tu cū ego, veniūt omnes, si vt interesse veniūt, quatenus interest me. De quo vide in l. videamus. §. si actiones. l. de vsur. ¶ Opp. del. in conventionalibus. in §. i. de verb. oblig. Sol. vt in gl. Per oppo. de l. videamus. §. si in actionem. §. de vsur. Sol. hic autem lic. conseq. et c.

ADDITIONES.

- a. ALEX. ¶ Vacua possessio. De qua materia vide Imo. Ang. et Mod. in conventionalibus. §. si quis vacuam. de verb. oblig.
- b. ALEX. ¶ Restituere. A dicitur nō potest referre sibi fortilitium positū in castro qd vendit, et adde Bal. in l. si. C. de pac. inter empr. et vend.

Ande licet alius quis teneatur de evictione, & ad restitutionem pretii, tamen si non solum conventum est, quod non teneatur de evictione, sed etiam quod non teneatur ad restitutionem pretii, tunc non teneatur etiam ad restitutionem pretii, quamvis si simpliciter esset actum, quod non teneatur de evictione, nihilominus eo casu videretur verum esse cum teneret ad restitutionem pretii, si pretium solutum esset. Ita habetur hic in verbo, nisi forte, inquit, hic in gl. in ver. si qd omnes, & ille intellectus communiter approbatur hic, & per doc. in non dubitatur. C. de evic. & in l. vii. Bal. C. de peric. & commo. rei ven. x. no. 30. An. in ad di. Spec. in tit. de empr. & vendi. §. in. in princ. & sic non potest dici, quod etiam quando est actum non solum quod non teneat de evictione, sed etiam est actum, quod non teneatur ad restitutionem pretii, debeant concurrere illa quatuor, de quibus per gloss. sing. in d. l. i. C. de evic. eni. pign. non debere, scilicet quod ipse creditor sit antiquior, seu potior ceteris creditoribus, ut ibi notatur, ad hoc vt dicitur pactum habeat effectum, qz hoc non vt verum. Nam positio, quod quando actum est simpliciter cum creditore vendente pignus, quod ipse non teneatur de evictione, verum esset, quod requirantur ista quatuor, tamen quando est etiam actum, qd non teneatur ad restitutionem pretii, videtur quod indistincte non teneatur, creditor ad restitutionem pretii, qz si tale pactum hoc operatur in eo qui vendidit iure proprio, & non iure creditore, vt hic cum hic notatis, multo magis hoc d. operari in creditore vendente iure creditore, cum in talibus magis obligetur pro evictione venditor qui vendidit iure proprio, quam creditor qui vendidit iure creditore, vt legitur, & no. in l. cum ea conditione. ff. de evic. & in l. periculum. ff. de pig. vel scitem, quando in creditore vendente non concurrunt ista quatuor, de quibus per glo. §. in d. l. si tunc creditor eo in eo statu, in quo est ille qui vendidit iure proprio, quia teneatur de evictione: ergo sic ille qui teneatur de evictione non obligatur ad restitutionem pretii sequens evictione, si actus fuerit quod non teneatur ad pretium, vt s. probatur, ita etiam esse debet in casu isto, cui casus sunt similes, vel pares. l. illud. ad leg. Aquil. c. transfero. de constit. melius in l. si. §. i. §. in d. ad hoc quod dicitur pactus, scilicet quod non teneatur creditor ad pretium, operetur, vt s. secus ubi non esset appositum. Bene facit, talis scriptura in §. quod si forte, de leg. i. in l. precibus. C. de imp. n. & alii substri. declarando, vt per Bar. & doc. in l. iij. ff. de leg. i. circa fi. etia circa medium iuncta l. emptorem. §. sententiam. hac eadem l. Nec obstat si diceretur quod quamvis pactum sit appositum in instrumento, quod non teneatur creditor ad restitutionem pretii, tamen non debet prodesse hoc casu, quo nondum pretium est solutum, cum illud pactum quo providetur quod non teneatur ad restitutionem pretii, sonet ad acquirendum ei exceptionem, hoc casu volunt illi creditores acquirere actionem ad pretium, & facilius datur exceptio quanto actio. l. i. §. quod autem ait. ff. de superfl. l. in iudic. §. cui damus. de reg. iur. qz respon. quod creditores non se fundant ex dicto pacto quo ad actionem suam intendunt ad pretium, seu quo ad intentionem suam principaliter fundant, quia intentionem, & actionem suam fundant ex solennis promissione eius facta ab emptoribus de soluedo factum. Et dicitur eis opponitur exceptio pro emptore, quod immineat periculum evictionis, tunc ipsi replicant propter illud pactum qd non teneatur de evictione, nec ad pretium: vbi ad replicandum ita fauimus replicanti, sicut fauimus exceptanti. l. si. & ibi notat omnes. C. de eden. l. si. §. ad t. §. l. i. no. in l. §. editio nes. ff. de eden. Et ad hunc effectum bene videtur facere d. l. cu ea conditione. in prin. §. de evic. Et ad materiam vide que dixit C. & Bal. in l. non dubitatur. C. de evic. & vide hic Pau. §. last. qui alle. gl. in d. l. si familie. & quedam alia ponit. Adde quod operetur pactum, quod non teneatur de evictione. 30. An. in ad di. ad Spe. in tit. de emptio. & vendi. §. in. in prin. vbi vide allam quest. POM. Adde Romanum consi. cly. §. i. sing. suo cly. viij. in l. si vendi rem.

1. In certum estimatur secundum quod evenire solebat. 2. Emptio quando consistit sine re.

1. Actio quanto minoris est duplex, scilicet civilis & pretoria. 2. Interesse commune ab interesse singulari differret. 3. Actio quanto minoris pretoria in quo differret a quanto minoris civilis. 4. Interesse singulare quando non potest venire, habetur ratio in interesse extra rem. 5. Adens ignoranter rem vitiosam quando teneatur, quanto minoris emptor fuisse empturus, & qm teneat ad totale interesse. 6. Seruum fidum & charum, asserens ad quid teneatur.

1. Qui tradit rem vitiosam scienter, teneat ad interesse et extra rem, si ignoranter, teneat quanto minoris, fallit in seruo fure. h. d. cum §. seq. Dicit hic, q teneat quanto minoris. Contra, dat quanto minoris res est, §. de ed. l. ediles. l. q. §. si no. d. §. si plures. Sol. gl. §. est duplex quanto minoris. Et in civilis, & qua loquitur hic, alia pretoria, de qua loquitur ibi. Ita t. gl. hic, est prima gl. mag. Bulg. fuit in contraria opinione, vt §. cal. §. per contrarium. §. glo. hic illi respondet. Per. vt refert L. C. de ed. a. crio. l. i. §. idem quod Bulg. primo qz videtur casus ibi. Dicit enim imperator non animaduertere qua actione possit agi post annum. Si enim esset quanto minoris civilis, bene scilicet Imperator quod daretur post annum. Preterea dicit ipse quanto minoris res est, quanto minoris empturus fuisse, no differret. Nam non est verisimile est q quis emisset, nisi quatenus res est in comuni estimatione. l. §. i. ibi no. C. de rescind. vend. rideo concludit, q vna tantum est actio quanto minoris pretoria, qd fortifices sic. Actiones pretorie rei persecutorie si non datur contra ius civile, sunt perpetue, scilicet, si contra ius civile darentur. l. in honorat. §. ver. §. cum rescissa. §. de act. & obli. Si enim esset actio quanto minoris civilis, & quanto minoris pretoria, illa pretoria esset perpetua, qz scd ius civile daretur, §. rideo est an nalis, qz dat contra ius civile. Teneo gl. no. fram. na quanto minoris pretoria non datur, nisi pro seruis, & animalibus, de quib. loquit l. §. §. de ed. ed. l. ediles. l. prin. hic autem dat actio quanto minoris, etiam pro tigno vitioso, ergo p certo no loquitur de quanto minoris pretoria. Preterea longa differentia est inter quanto minoris res est, que est pretoria, & quanto minoris empturus fuisse, que est civilis, illa respicit pretium singulare respectu persone emptoris, alia vero pretium comune, que multum distat. l. §. in. pn. Bone exemplum in seruo. Erat vnus seruus homicida, ego non essem empturus pro aliquo si scivissem, alius puta r. r. ann. haberet eu charior. Aliud ergo vnu qua alius. Et el pone exemplum in equo vitioso, vnus doctor si scivisset, non emisset pro aliquo, vnus marefcalus emisset, tam paulo minoris pretio. Bone exemplum in vno libro vbi sunt scripta non correcte, vnde scholaris noller emere, vnus doctor non curaret. Unde differret multum pretium comune a pretio singulari respectu qualitatit persone emptoris. No obstat. l. §. C. de ed. act. qz vt apparet ex materia, i qua posita est illa lex, ibi querebat vtriu possit agi quanto minoris pretoria, & imperator respondet, no animaduertere, qz no fuit q fitu in genere vtriu agere possit. Nec obstat. §. de dir. qz fin hoc quanto minoris pretoria deberet esse perpetua, na contractus civile dat ex eo qd respicit interesse cde, cum ius civile respicit interesse singulare. Et idem est ergo in quo differret ista quanto minoris pretoria a quanto minoris civilis. H. mag. in si. ponit aliquas differentias. Tu dic, q pretoria dat solui pillis rebus, de quibus pauidunt pretores ediles, hec pro omnibus. Itē illa annalis, ista.

LEX XIII. 1. In certum estimatur secundum quod evenire solebat. 2. Emptio quando consistit sine re.

1. In certum estimatur secundum quod evenire solebat. 2. Emptio quando consistit sine re.

1. In certum estimatur secundum quod evenire solebat. 2. Emptio quando consistit sine re.

1. In certum estimatur secundum quod evenire solebat. 2. Emptio quando consistit sine re.

1. In certum estimatur secundum quod evenire solebat. 2. Emptio quando consistit sine re.

1. In certum estimatur secundum quod evenire solebat. 2. Emptio quando consistit sine re.

1. In certum estimatur secundum quod evenire solebat. 2. Emptio quando consistit sine re.

1. In certum estimatur secundum quod evenire solebat. 2. Emptio quando consistit sine re.

1. In certum estimatur secundum quod evenire solebat. 2. Emptio quando consistit sine re.

1. In certum estimatur secundum quod evenire solebat. 2. Emptio quando consistit sine re.

1. In certum estimatur secundum quod evenire solebat. 2. Emptio quando consistit sine re.

1. In certum estimatur secundum quod evenire solebat. 2. Emptio quando consistit sine re.

1. In certum estimatur secundum quod evenire solebat. 2. Emptio quando consistit sine re.

1. In certum estimatur secundum quod evenire solebat. 2. Emptio quando consistit sine re.

rum. 1. In certum estimatur secundum quod evenire solebat. 2. Emptio quando consistit sine re.

Quo aut ad exceptionem pretii non soluti, adde Pan. de ca. si. celi. Et de intellectu huius s. vide Ang. cōsi. celi. POMA. Circa materiā huius s. vide Alex. cōsi. xvij. inci. viso libello. ver. consilio tñ. fi. vol. ubi voluit, qd implemētū, pēdēte iudicio, valeat. Et hoc dicit Bar. se autē hic Pet. de an. cōsi. cccxxv. i. inci. visis diligenter actis. z ibi tenet verū, vñ. aduertendū, qd si promisi tibi vendere aliqd pro certo pretio, quicquid illud mihi solveres, intelligatur qd primum poteris, z ibi per eū. Et no. qd si ter. dicat offerri, tñc intelligit si a parte petat. Ita Bal. i. l. i. C. de his qd sub modo. Bal. in l. i. C. de vfu. z in l. si pater. C. de act. emp. z in l. i. C. ne lice. ter. puoc. C. ius tñ declaracionē nō puro verā, per reg. l. si pater. in l. i. C. eo. ritu. de quo vide ibi Pan. de ca. Cōfirma per gl. in c. de refcri. Et vide Alex. in l. i. s. hoc aut iudicium s. de dā. iuse. Pan. cōsi. lxxv. in i. vol. z cōsi. lxxv. in i. vol. Barb. cōsi. viij. in i. vol. Et vide etiā Alex. cōsi. xxxv. col. j. vol. v. z in c. in rāto. de fimo. Barb. cōsi. xxxv. in i. vol. Et vide Alex. cōsi. xlij. vol. i. z Alex. in simili qñ. i. col. i. vol. i. z Alex. cōsi. lxx. col. i. z cōsi. xxv. col. i. z Alex. in l. si licet. C. de colla. cōsi. lvi. vol. i. C. P. Pan. P. An ista obligatio debeat esse effectualis, vel sufficiat verbalis, vide Lomen. cōsi. l. inci. nauta qui dam in i. vol. ubi vult qd sufficiat verbalis, et o. aliqd est im plendum per alium. Ideo non requiritur actualis solutio, nisi aduersarius acciperet, z vellet tradere rem, vel facere alid ad quod teneatur. Et ibi quoddam alleg. vide per eum. Et vide etiā qd si venditor pendente iudicio, offerret se paratum tradere, z tra deret, re. dñā leseret iudicium, vide Alex. cōsi. xxx. ad h. z cō si. lxxv. in i. z cxxv. in v. vol. vide etiā Alex. cōsi. cccxv. ubi dicit, qd ille qui non implet, nō pot. conuerti de aduersario. Et cit. Bal. in rub. qñ. p. edi. debeat in f. i. s. d. e. talis exceptio rei non tradite, seu non implemētū pot. opponi etiam agenti ex instrumentum, qd habet executionē paratā, z id nō pot. opponi pot. etiam ex dñō p. statuti. vide pulchra Alex. cōsi. cxi. inci. viso p. cōcessu. per totum. Bal. in l. cum qui s. h. de iureiur. z idē Alex. cōsi. cxxv. Rō. qñ. celi. z cōsi. cccxxv. z Anton. de Ra. uē. in trac. de exec. in l. r. in r. vñ. q. z p. c. d. et vide etiā ad cōf. mationem regule multa per Cos. in repe. c. grandis de supple. negl. prela. in fi. Et vide in materia, que habet ad Bar. in l. s. pro ponas. la. i. C. de pac. Sed quid si dicit nihil dicit d. p. c. t. nec pars opponat, an fiat p. iudicium venditoris, ut qd nō possit am pl. petere, vide qd sic, qd videri verisimiliter nō cōdēnsse ad rei traditionem, nisi constaret sibi solutum esse pretium. In con trariū est veritas, vide Lom. cōsi. xiv. inci. quidā nobilita. v. in i. col. vide Pan. de ca. hic circa fi. z adde qd regula i. l. i. s. h. z lo. cum sol. in ante factam executionem p. aliqua partē, secus si vna pars implet, z velit agere contrarium implemētū, vide Bal. per illum ter. in l. i. in c. in p. in. C. de rei vendi. Alex. in l. cō. pro ponas. C. de pac. in i. l. fal. Item ista regula p. c. d. parte oppo nente, alias secus, vide Pan. de ca. hic. Item si non facta quod debeat, qd facta qd debeat non obineas qd oportet. Allegat gl. in l. si non fuerit. f. de iureiur. vide Alex. cōsi. cccxv. ver. cō. stat. autem, vol. ij. o. in ap. in l. q. n. s. inter locatorem z loca. Aliquid per Cos. cōsi. cxxv. in p. in. Item de regula hu ius s. que procedit siue quis agat, siue excipiat de contractu bu tro citroq. obligatio, ponit in excipite loquitur ter. in l. que ro. s. inter locatorem. f. loca. in l. cō. proponas. la. i. C. de pac. in l. siue apud acta. C. de transa. Alex. cōsi. lxx. Item aduertē, qd in contractib. in nominatis, facta est qd qd implet eo modo quo pot. z in contractib. nominatis, non possit qd agere, nisi perfecte implet, vide Bal. post alios, in l. siue apud acta. in vlt. col. C. de transa. Item qd regula z quinq. limitationib. vide Fel. in c. i. s. tra d. iureiur. Item qd exceptio non implemētū, nō possit oppo ni per tertium, vide gl. in l. s. h. si ager. ve. ca. h. Bar. alle. in l. i. s. excep. rei iudi. s. solū ad hoc qd p. solutionē facti allegatur cadu citas, s. etiā potest intelligi qd simpliciter opponitur exceptio non implemētū, vt per Bal. ibi, z per Bar. in trac. rep. f. al. i. in i. articulo. in l. i. in p. in. Item pro regula, z qd ista exceptio op poni possit etiā per singularem successorem, vide O. Are. cōsi. lxx. in i. col. z siue agendo, vel excipiendo pot. opponi. Itē ad illud qd dictum est, an per tertium opponi possit hoc exceptio, vide latus Bal. in addit. ad Spec. in tit. de loca. qd loquit ad ter minus gl. in l. i. s. h. si ager. v. c. Item ad illud qd dicitur est, qd si s. fit impleri etiam pendente iudicio, vide qd dicit Bald. in l. per diuerfas. in p. in. a. C. mand. Item ad reg. z qd non impletis pro parte sua, nō possit cōstitere aduersarius in mora, vide late Rō. qñ. celi. z ibi etiā qd ille tenet primo implemētū cur. obligatio. Dies primo cessit, de quo vide qd habes ad Bar. in l. si maior. C. de transa. Itē qd requiritur realis obligatio, vide per Pet. de an. late cōsi. cccxxv. inci. visis diligenter, vide pro declaratione Bar. in l. si solutus. ff. de sol. vbi dicit, qd non tenet a qualiter tradere si nō cōsidit de aduersario, sed factis est quod exponat.

Item qd in casu huius s. mere possit agi, licet agens nō offerat pretiū, obstat tñ exceptio, vide per Bal. in l. i. s. h. in p. in. in i. no. ff. de pac. z si non opponitur exceptio p. c. d. iud. in i. vi de Alex. in l. si licet. C. de colla. Qd si aut aduersarius recusat oino accipere, vide Alex. in l. omi Rome in p. in. ff. de ver. oblig. Item qd ista reg. la. procedat nēdū oī s. t. s. tenet directe z expresse ad obligandum vtrinq. s. etiam si tacite z extra l. q. s. agitur, z si p. mitteratur aliquid, quod sit in debitu pro parte, vt de Bal. in l. si non transactio. C. de iur. z fa.igno. * CLAV. C. Implemētū. Quid autem, si constituit emptor rem traditam, sed postea venditor in alio instrumentum recognosce ret bonam fidem confitendo rem non traditam, vide Bal. in c. i. in ter. de electo. * CLAV. C. Oblig. Sed bic geo. casu non obstat exceptio, vt vult Ang. in l. si e apud acta. C. de transa. * CLAV. C. Solat. Secus, si non fuit perfecta venditio vt in pul chro casu consiluit Alex. cōsi. lxxv. vol. i. s. h. in i. in hoc autē s. est glo. que videtur velle, qd sola obligatio non sufficit, in cōtra rium est t. e. o. m. ponderat Ludo. in l. si tra. quis. s. Seio. de ver. obl. g. z ibi Are. Item vero quod dicitur hic habet locū in credito. agente, qui nō offert pignus, vt per Are. in l. si mo ra. f. sol. mat. c. POM. C. An postea. Et vide in simili pulchra questione, quā pos nit Alex. post Bar. in l. si constate. s. h. i. s. l. ma. z vide Pan. cō si. lxxv. in i. vol. z in cōsi. lxxv. in vlt. col. eo. vol. Alex. cōsi. cxxv. in i. vol. z in cōsi. lxxv. in p. in. eo. vol. i. s. h. Alex. etiā lxxv. in i. vol. z cōsi. cxxv. col. i. eo. vol. va. Soci. cōsi. cxxv. z Alex. lxxv. col. i. vol. v. Rō. cōsi. z. So. cōsi. cxxv. in v. dub. * AL. E. X. C. De fin. dor. Habes hic an poter. p. in non soluti ex p. t. emptoris debeatur v. s. p. c. t. sed dubium est, quid in p. c. t. non soluto ex pacto de vendēdo an debeatur v. s. p. c. t. Et di cendū qd non, qd aliud est vendere, z aliud est pactum de vendēdo do l. i. C. de pac. pig. z ibi Jac. Butr. z Ang. gl. in l. in bone fidei. ff. de eo qd cer. lo. z qd vult Ang. in cōsi. cxxv. inci. p. c. t. forma z serie dictorum instrumentorum, z facit de j. s. rem. vbi s. qd aliud est renūciare bñficio, aliud pactū de renūciando, z facit l. si quis ar. genum. C. de do. z qd per illam l. dicit Bal. z alij in l. in bone fidei. alias in l. legē. C. de na. dñ. s. qd aliud est donatio, aliud pactum de donando, z facit l. ff. de admin. ter. z facit l. si f. i. s. h. s. si tibi fundum. f. eo. z l. qui fundum. s. de contrab. emp. et go in pacto de vendendo, non potest habere locū qd s. in l. eu rabit. de actio. emp. vbi emptor, qd perit fructus rei emp. re, tenetur ad v. s. p. c. t. nō soluti, z tales v. s. p. c. t. sunt permisse de iure canonico v. s. p. c. t. ad probabile interesse, ne autē locuple tes cō. aliena iactura. z ibi gl. vult, qd separata emptio, re tñ non tradita emptor agit vt tradat re. cum fructibus, an etiam vt soluat pretium cum v. s. p. c. t. gl. decidit qd sic, que allegatur pro singulari in l. petens. C. de pac. z gl. in c. conuictus. s. v. s. p. c. t. que dicit qd possunt perit v. s. p. c. t. tanquā interesse. z ibi dicit Pet. de an. qd interesse nēdū consistit in dāno habito, s. etiā in lucro cessante, vt etiam si venditor erat solus mercari. z si habuisset pecuniam in termino cōstituto, lucratus fuisset in mercionis. Bene facit qd habetur in d. i. curabit. vbi si emptor pretio nō so luto habuit rem, venditor petat interesse, sed ex pacto de vendēdo sita. Et qd talis presumitur cōtractus, qualis apparer in s. p. prima figura Lau. ius. C. si quis alteri vel sibi. c. illo. vos. s. pig. cad. nō tram. de emp. z vendi. z qd vult Bal. in c. i. de feudo in vitem legis cōmissorie. z in l. cum precibus. C. de proba. z in c. de feudo. s. in prima s. i. figura sonat in pacto de vendendo, z nō in venditionem, ergo in pacto de vendendo pensio p. c. t. p. c. t. et re. s. h. nō soluto, extenuat forem, id est pretium, vt l. i. s. h. s. pigno. actio. Facit et in v. s. p. c. t. forem suam, z s. v. s. p. c. t. vbi est casus. Facit et in c. conuictus eo. tit. Quid autem sit dicendū quando in tali pacto de vendendo fuisset datum aliquid nomine arrharum? Et dicunt qd sunt pro parte pretij, in tra. no. in l. an. C. de spons. in l. z. ita de ver. obl. z in c. gemma. de spō. s. z p. c. t. sumitur mutuum illud datum nomine arrharum in pacto de ven dendo, qd sit pretium cōtractus emptoris, z vult palliare, z occultare qd esset mutuum sub falso nomine venditionis, sicut sepe numero videmus in simili in muliere vt possit donare viro cōstante matrimonio fingit se vendere l. si spō. s. f. circa de do. inter vir. z v. s. p. c. t. q. i. s. h. sacerdos, sicut qd mulier constituit se principalem, quando vult fidem dare, Lou. ius. ff. ad vellei. rui. q. i. s. p. c. t. z ibi glo. z glo. in l. s. i. l. e. leges. s. de leg. quā alleg. Ang. pro singula Bal. in l. non dubium. C. de legi. Quid quādo videmus istas in solitas cautelas in cōtractibus, vobit gl. in l. in l. si quis sub conditione. ff. de cond. iust. z ibi Bal. qd indicat presumptionem fraudis, z sic presumitur mutus. Ideo esset v. s. p. c. t. si pereret accessiones. Facit gl. valde sing. in l. c. i. allegas. z quod ibi Bal. de v. s. p. c. t. quod habetur in c. significans. c. celi. Secunda Bar. su. p. ff. vere.

Actio empti non est petitiō esse, nisi p. c. t. s. c. u. v. s. p. c. t. q. i. s. h. i. ab eo qd cōtractus obli g. in sumario. Et vide ter. videt qd ex parte sua l. i. in i. mag. gl. C. de par. tione. C. de v. s. p. c. t. i. C. de iur. i. s. h. i. de sum. d. o. r. e. loco pretij. C. de op. es mea simpliciter et sed mea, que soluta est on est mea simpliciter. Et probatur in l. c. t. s. q. q. est in o. v. s. h. o. r. a. z i. in eo qd z. i. m. s. r. de ver. obl. z in l. m. s. p. ff. ne q. s. e. in c. p. n. e. d. i. l. l. c. n. s. i. c. s. i. g. n. a. s. q. si emptor agit ad re. t. o. n. o. n. o. c. e. p. t. i. a. t. u. s. a. u. e. i. b. i. p. u. l. c. h. e. n. o. t. a. t. s. i. l. i. s. u. p. q. n. o. e. t. i. s. f. i. n. i. s. a. s. i. c. q. d. a. d. p. a. c. t. u. m. l. a. i. n. a. d. z. r. e. b. e. l. B. a. r. i. n. l. a. m. c. i. n. e. q. s. B. a. l. i. l. v. i. n. a. C. o. n. s. i. t. e. n. e. r. f. u. l. g. t. e. r. t. i. a. g. l. i. n. i. o. s. t. r. i. e. x. p. r. e. s. s. e. t. e. n. e. r. e. s. d. e. i. n. t. e. r. u. t. z. B. a. l. i. n. l. i. t. r. a. d. i. o. n. e. g. l. i. n. i. C. e. t. i. i. n. l. u. r. i. s. g. e. n. i. a. p. a. p. i. r. e. f. a. r. i. d. i. f. f. e. r. e. n. i. s. i. r. o. s. E. t. h. a. n. c. o. p. i. v. i. d. e. t. u. s. q. u. i. t. a. e. l. l. d. e. v. e. r. b. i. t. u. s. e. s. s. e. s. o. l. u. t. u. s. d. e. d. i. c. t. o. n. o. m. a. d. a. c. t. o. e. m. p. t. o. r. i. a. g. e. n. t. i. i. n. i. u. d. i. c. i. o. v. e. l. e. t. t. e. n. e. o. n. S. a. l. z. z. f. u. l. l. i. b. o. c. o. n. t. r. a. p. c. t. u. p. r. o. B. a. l. e. b. e. n. e. f. a. c. t. i. o. n. e. z. o. r. i. b. i. v. i. s. t. o. c. a. l. i. p. a. r. t. i. c. i. t. o. r. e. a. d. t. r. a. d. i. t. u. m. r. e. i. e. m. p. t. o. r. i. i. n. s. i. m. i. l. i. d. i. c. t. u. s. e. s. t. q. u. e. v. i. a. c. u. m. a. c. t. o. n. e. e. s. t. p. e. r. i. u. d. i. c. e. n. s. i. p. a. p. i. l. l. e. r. p. e. r. B. a. r. i. n. l. i. m. s. s. a. S. e. d. q. u. i. d. s. i. t. u. s. t. e. n. e. n. t. s. i. t. e. x. c. i. p. i. d. e. p. r. e. t. i. o. n. e. n. o. s. o. u. o. d. i. b. i. s. c. r. i. p. t. i. n. l. i. b. o. t. i. n. t. e. l. l. i. g. e. t. u. m. t. e. g. v. e. r. i. n. l. i. s. p. a. t. e. r. C. de act. emp. a. r. e. a. a. c. t. o. n. e. p. r. i. o. n. o. s. o. l. u. t. o. n. o. n. o. d. i. c. t. z. q. d. i. n. v. o. g. e. n. e. r. a. t. i. o. n. e. p. p. o. n. e. r. e. p. o. s. s. i. t. q. u. a. n. t. u. m. e. s. t. l. o. c. o. p. i. g. n. o. r. i. s. E. t. i. t. u. m. v. s. u. z. f. r. u. c. l. e. s. i. a. v. e. n. d. i. t. o. r. i. a. i. n. l. e. n. q. u. i. t. a. d. v. e. r. b. i. t. u. s. i. n. p. r. i. n. c. z. i. b. i. p. o. s. s. u. n. t. e. x. h. i. s. p. r. e. d. i. c. t. i. s. C. de i. n. t. e. r. q. d. d. i. n. s. i. p. i. s. g. l. e. r. u. m. s. i. t. n. e. c. e. s. s. a. r. i. u. m. i. n. p. e. r. v. e. n. d. i. t. o. n. e. p. a. n. m. r. a. r. i. u. m. z. c. r. a. d. q. u. o. d. t. u. r. u. s. i. d. e. s. o. l. u. t. u. s. B. a. l. i. n. l. i. s. t. r. a. d. i. t. i. o. n. e. c. o. r. a. b. e. n. e. m. p. t. e. i. n. l. e. n. i. t. a. v. i. m. o. s. o. l. u. t. u. s. p. a. r. t. e. s. i. b. i. p. o. e. a. f. r. e. s. t. i. t. u. r. e. f. r. u. c. t. u. s. z. p. a. s. e. m. s. e. q. u. i. t. B. a. r. i. n. l. u. r. a. l. i. c. a. d. a. t. a. p. o. s. s. e. s. s. i. o. n. e. a. n. p. o. t. e. s. t. l. i. C. c. o. m. m. o. d. s. i. n. l. e. n. c. o. n. t. i. l. l. e. q. u. i. l. l. e. q. u. i. o. f. f. e. r. e. p. r. e. t. i. u. m. d. e. A. n. t. i. c. i. p. a. c. o. n. s. i. l. c. c. e. p. t. e. r. C. de act. emp. Et vide u. in tit. de sen. circa p. c. t. u. s.

Eum enim ibi sic metio pretii, presupponitur, quod sit venditio. l. i. §. quod super facie. z ibi Bar. ff. de sup. z gl. z Bar. in l. apud Eellum. §. si quis autem. ff. de dole. ex. z in §. si cum legitima. in ea l. ter. in l. si. C. de predi. curia. lib. x. glo. z Bal. in l. si cu dorem. C. de tu. dor. z in l. i. in vi. q. ff. pro socio. z l. ex. cōventionē. C. de pac. Abb. in c. ij. de postu. ergo sequitur quod fuit venditio. S; cū in instrumēto dicitur expresse, quod fuit pactum de vendēdo, apparet q; huiusmodi instrumētum cum sit in se varium, z cum clausulis inconsuetis, quia inconsuetam est quod in pacto de vendendo debeantur arrhe, quod presumitur vsurarium, ven. dicat sibi locum dispositio dicte l. iij. C. plus valere. Quo casu dicit Pet. de anch. in d. c. ad nostram. de empr. z vendi. quod l; pactum adiectum sit licitum, vt l. h. C. de pac. inter empto. z vendi. z ante q; reducat, secundus emptor lucratur fructus vt ibi; z nor. per glo. in d. c. conquectus. tamen hoc fallit quando in pacto de renendendo concurrunt alle conjecture, per quas presu mi potest contractum fuisse simulatum, z in fraudem vsurarum. Item ad hoc facit gl. valde singu. in c. plerique. c. iij. q. iij. de qua facti festum Jo. Lald. in repe. capituli. navigati. §. vsur. z Sal. z. in aut. pen. ad hęc. in c. iij. q. C. eo. tit. de vsu. z Laurē. in suo trac. de vsur. q. vij. qui voluit q; si aliquis dedit pecuniam negotiario ri, vt inde enat merces, z det sibi partem lucri, quod talis contractus non est licitus, si periculum spectet ad accipientem pecuniam, q; videtur esse contractus mutui. Et idem voluit Bal. in l. i. C. pro socio. in r. q. z idem voluit Sal. ibi. Et sic colligitur ex doctrina illius glo. quod si lucrum spectat ad dantem, periculum spectat ad recipientem, contractus est vsurarius, s; ita fuit in casu nostro, q; lucrum voluit ex pecunia, sicut iste qui dedit pecuniam, z periculum est illius qui recepit pecuniam, qui h; necesse reddere vel sibi computari, ergo est interim debitor quart ratis. Incendum si cer. pet. Adde q; aliud sit vendere, aliud pactum de vendendo Pau. de La. conf. c. xij. z eundē Alex. cō. si. l. x. iij. li. In autem sit licitum dare pecuniam mercatori, cū hoc q; capitale sit saluum. vide plene Ro. conf. c. xviij. Bal. cō. si. l. x. v. lib. C. Pro declaratione vide Alex. in l. i. §. si. ff. de res bus eorum. Alex. cō. c. xij. in i. col. in iij. vol. Arer. conf. c. l. in v. dubio. C. Pau. §. P. A. Ide concordiam per Baso. in l. quor ties. in iij. fallen. C. de rei vendi. late Bas. in l. in bono fidei. §. eo q; certo lo. L. imita tū istud. q; aliud sit venditio, aliud pactum z vendendo, non procedere vbi statutum diceret venditionem sta rim esse factam oblatio pretio, vide Barba. cō. si. h. vo. j. a. pro stru gulari declaratione, quando dicitur facta ad mensuram, vide Pau. de ca. z Bal. in l. sicut. C. de actio. empr. Item vide ad res gulan Alex. cō. c. i. in v. vol. Bar. cō. c. viij. incip. In q. do. La roli, vbi loquitur de insolutum dationibus.

§. Si fructibus Fructus exstantes seu pēden tes videntur venditi vendita re, pēdiones, z cetera q; debent occasione rei ex re debent vendi tori, licet cedere teneatur emptori. h. d. Circa istud videl. si. §. si. i. de iure fisci. z ibi dicit. Dicitur hic quod actio d; cedisti res ec tat. contra. no. in l. arbitrio §. dolo. z ibi dicam, z per Cy. in l. non mouiturum. C. de cōtra. stipula. Item opp. i. ea. l. §. idē Cel sus. Sol. ibi pretium succedit loco rei, unde res non dicitur amissa, hic quando res est simpliciter amissa.

ADDITIO.

ALEX. C. Si fructibus. Vide Bar. in l. si filius §. si. §. ver obli. vide questio. no. per Bar. in l. cum filio. in si. de leg. i. z dñ. d; hic d; pensionib. perceptis an petatur vt fructus, vel vt interesse p emptorem? vide per Bal. in l. si traditio. in vlt. a. C. eo. Et gene raliter q; fructus z pensiones debeantur emptori, vide omni no. Bar. in l. si. §. de iur. fisci. hic allegata z Bal. in l. i. C. de vsu. z fruct. leg. adde Ro. conf. i. r.

1. Venditio ad mensuram quando dicitur fieri.
2. Incrementum q; accidit rei vendite quando sit venditoris.

§. Si Titius Alluio superueniens ante tradit ram, si fuit ignorans, secus si sciens. h. d. C. Opp. incrementum debet cedere lucro emptoris, vt Insti. de contrab. empr. §. sed z si post emptionem. Sol. nulla est verba q; hic fuit facta vendi tori ad mensuram, in contrario simpliciter. Intelligo autem ad mensuram fieri, q; constituitur pretium pro numero mensure. Secus si diceret. Tendo tibi tale predium pro mille, z dico q; sunt centum iugera, tunc enim non dicitur vendi ad mensuram, z tunc indistincte tenebitur venditor, s; alluione decreuerit, q; modus minor reperitur, vt §. ea. l. in prin. Sed si venditor ven dit ad mensuram, dicitur venditio conditionalis, merito incre mentum quod accidit rei ante mensurationem, prodest vendito ri, vt hic, z l. si in venditione. §. i. §. de per. z commo. rei vendi. z h. quod sepe. §. in his. §. de contra. empr. z c.

1. Venditio ad mensuram quando dicitur fieri.
2. Incrementum quod accidit rei vendite quando sit venditoris.

§. Si Titius Alluio superueniens ante tradit ram, si fuit ignorans, secus si sciens. h. d. C. Opp. incrementum debet cedere lucro emptoris, vt Insti. de contrab. empr. §. sed z si post emptionem. Sol. nulla est verba q; hic fuit facta vendi tori ad mensuram, in contrario simpliciter. Intelligo autem ad mensuram fieri, q; constituitur pretium pro numero mensure. Secus si diceret. Tendo tibi tale predium pro mille, z dico q; sunt centum iugera, tunc enim non dicitur vendi ad mensuram, z tunc indistincte tenebitur venditor, s; alluione decreuerit, q; modus minor reperitur, vt §. ea. l. in prin. Sed si venditor ven dit ad mensuram, dicitur venditio conditionalis, merito incre mentum quod accidit rei ante mensurationem, prodest vendito ri, vt hic, z l. si in venditione. §. i. §. de per. z commo. rei vendi. z h. quod sepe. §. in his. §. de contra. empr. z c.

1. Venditio ad mensuram quando dicitur fieri.
2. Incrementum quod accidit rei vendite quando sit venditoris.

§. Si Titius Alluio superueniens ante tradit ram, si fuit ignorans, secus si sciens. h. d. C. Opp. incrementum debet cedere lucro emptoris, vt Insti. de contrab. empr. §. sed z si post emptionem. Sol. nulla est verba q; hic fuit facta vendi tori ad mensuram, in contrario simpliciter. Intelligo autem ad mensuram fieri, q; constituitur pretium pro numero mensure. Secus si diceret. Tendo tibi tale predium pro mille, z dico q; sunt centum iugera, tunc enim non dicitur vendi ad mensuram, z tunc indistincte tenebitur venditor, s; alluione decreuerit, q; modus minor reperitur, vt §. ea. l. in prin. Sed si venditor ven dit ad mensuram, dicitur venditio conditionalis, merito incre mentum quod accidit rei ante mensurationem, prodest vendito ri, vt hic, z l. si in venditione. §. i. §. de per. z commo. rei vendi. z h. quod sepe. §. in his. §. de contra. empr. z c.

1. Venditio ad mensuram quando dicitur fieri.
2. Incrementum quod accidit rei vendite quando sit venditoris.

§. Si Titius Alluio superueniens ante tradit ram, si fuit ignorans, secus si sciens. h. d. C. Opp. incrementum debet cedere lucro emptoris, vt Insti. de contrab. empr. §. sed z si post emptionem. Sol. nulla est verba q; hic fuit facta vendi tori ad mensuram, in contrario simpliciter. Intelligo autem ad mensuram fieri, q; constituitur pretium pro numero mensure. Secus si diceret. Tendo tibi tale predium pro mille, z dico q; sunt centum iugera, tunc enim non dicitur vendi ad mensuram, z tunc indistincte tenebitur venditor, s; alluione decreuerit, q; modus minor reperitur, vt §. ea. l. in prin. Sed si venditor ven dit ad mensuram, dicitur venditio conditionalis, merito incre mentum quod accidit rei ante mensurationem, prodest vendito ri, vt hic, z l. si in venditione. §. i. §. de per. z commo. rei vendi. z h. quod sepe. §. in his. §. de contra. empr. z c.

1. Venditio ad mensuram quando dicitur fieri.
2. Incrementum quod accidit rei vendite quando sit venditoris.

ADDITIONES.
ALEX. C. Si Titius. Et per ista pōt decidi q; no. v; dicit fundū expresse cōfinib; z dicit q; erat duozū modozū si reperit ma ioris quāritatis, an cedat em ptori: Quid. cō. ccc. xv. cō. salur, q; q; loquēs vñt terminis denotatib; certā mēsurā, tūc no venit id, q; est p; sicut ecōtra, decept; in mēsurā agit ad supple ctes, seu certū corp; h; adiciat certū numerū vel mēsurā, tūc videt adiectus causa demōstrations, z falsa demōstratio non vitiat. l. demōstratio falsa. §. de condi. z demon. Ex plun, si dicit, Tendo tibi talē fundū sic cōfinatū, qui est erit modozū. Se cūbus. Et istis addē no. per Bal. in rub. C. de contrab. emp. in r. q. p. Pet. de Ane. z p. Ymo. in d. c. p. tuas. C. Adde q; dicitur Old. sibi assumptū Ang. in add. ad Spec. in tit. de empr. §. in P. PAV. P. C. Adde q; ista opinio cōiter approbat; sup. q; vide oino Fel. in c. significante. de rescrip. et referi Alex. sepe in q; l; hoc tenuisse, vide et pulchre Pau. de ca. l. si venditor. §. ad. vide Soc. l. demōstratio falsa. i. p. n. ff. de d. z demō. Et ad id q; str. Pau. §. ca. vbi. §. vide oino Alex. cō. c. l. iij. in v. vol. i. vlt. col. vide et i. m. i. Alex. cō. c. x. i. c. i. p. vlt. col. vide et i. vlt. col. z col. z confil. ccccl. latus confil. cccclv. vbi ponit quid im portent illa verba, quā nāq; sit, z illa verba, sive ibi alia coeertio ne soleant etiam esse veritates, vide in materia Pau. de ca. confil. ccccl. i. c. i. in causa que vertitur corā. z d. clausula salus albis verioribus. §. simi. vide Bal. in c. i. de cap. qui cur. vlt. Ad id et in materia Ange. in l. si fines. C. de em. l. leg. §. i. q. ad de illa clausula, pro omnibus z singulis iuribus suis, q; iura suis simi bus continetur, solum tractatur circa accessoria, puta circa ser ututes z similia, vide Spe. tit. de empr. z vendi. §. i. vlt. col. ponit formulas instrumētū venditionis. Pau. post ceteros in c. cum ad sedem. de resti. spol. Item plures concordant ad cōem opi. de qua. §. vide per Bas. in l. i. §. col. vlt. q; vlt. C. de sum. tri. Itē q; no. pcedat p'dicta cōis opinio, an cōis, nes ponitur numerus peritiorū, vt a talis fundus, cōi. perit cas cōmet zc. vide Alex. in d. cō. c. l. i. col. vlt. q; vlt. tuas. de dona. Itē popintone cōi. vide et i. Barb. in rub. circa de imp. ad si vbi dicit, pcedere etiā in alijs herib;. §. in vltimo. ne. Itē q; q; reperitur illud plus, licet totū veniat in venditio ne, teneatur venditor supplere pretiū. vide Pau. de ca. r. in l. ad. ad. §. C. de per. z cōmo. rei ven. Si vero reperiretur minus, te netur venditor, licet venditio facta esset incipiens a corpore, fm Pau. §. La. in locis predictis. S; in contrariū, vide cum confil. ccc. l. in i. parte Soci. in d. demōstratio falsa. §. Ymo. in d. c. per tuas. de dona. pro prima opi. vide Alex. cō. c. x. v. de ano. §. Itē q; totum illud q; est intra coherentias comprehendatur in venditione z in locatione etiam si pretij qualitas aliud daderet, vide de Barb. confil. l. i. col. i. z seq. etiam si aliquid comprehenditur ad altum spectaret, vide que dicit ipse in cō. l. vlt. eo. vol. S; in con trarium, vide Alex. z Soc. in l. serui electione. §. si. de leg. i. z ea que scripsi ad Bar. in l. si domus. §. si. de leg. i.

ALEX. C. Solutio illa est vera. Et hanc solutionem approbat Bal. in l. i. in iij. opp. C. de per. z commo. rei vendi. in iij. oppo. z adde q; no. Bar. in l. i. in prin. §. eo. z vide etiam Bald. in l. i. cur. C. eo. z ibi etiam in si. tenent dictum Bar. hic.

ALEX. C. Tentum. Et cum Bar. hic transe Bal. in l. i. in iij. opp. C. de pericu. z cōmo. rei vendi. per Sali. in l. i. §. r. z vide Bar. in confil. c. x. i. in i. q. dñi. C. i. de d. z Orzano. z quod dicit post Bar. in d. l. q; sepe. §. in his.

POMA. C. Sed si venditor. Vide Alex. cō. c. x. i. in i. vlt. vbi aliqua dicit in proposito, z confil. c. x. v. in prin. eo. vol. §. Et vide in simili. Alex. conf. v. i. in materia huius §. vide Jo. Andr. in add. i. c. i. hic quereret, si venditor, refer. z sequitur Bal. in ra bric. C. de contrab. emp. Pau. de Last. in l. si seruum. §. cod. vide Alex. conf. c. x. i. i. incip. vlt. pro cōfili.

§. Si fundum Causa lucrativa cum non lucrativa concurrat. h. d.

§. In his autem In hanc actionē venit totus, z culpa circarem ipsam z circa accessoria. h. d.

§. Idem Celsus Quando pars pro indulto actione personalit debet; illud, quod ex diuisione debitori obuenit, et vigore eiusdē obliga tionis debetur. h. d. C. Oppo. §. cōm. diuidu. l. cō. diuidu. §. si debitor. Sol. hic debetur fundus actioe personalit, ibi actio ne reali. Tū non pretiū dicitur debitor ignorans, si ipse met diuisisset, z si non obstat, cum in fundo §. p. §. de iure dotum, vbi ipse maritus diuisit, qui habebat ius in re, merito iud. q; h.

ALEX. C. Solutio illa est vera. Et hanc solutionem approbat Bal. in l. i. in iij. opp. C. de per. z commo. rei vendi. in iij. oppo. z adde q; no. Bar. in l. i. in prin. §. eo. z vide etiam Bald. in l. i. cur. C. eo. z ibi etiam in si. tenent dictum Bar. hic.

ALEX. C. Tentum. Et cum Bar. hic transe Bal. in l. i. in iij. opp. C. de pericu. z cōmo. rei vendi. per Sali. in l. i. §. r. z vide Bar. in confil. c. x. i. in i. q. dñi. C. i. de d. z Orzano. z quod dicit post Bar. in d. l. q; sepe. §. in his.

POMA. C. Sed si venditor. Vide Alex. cō. c. x. i. in i. vlt. vbi aliqua dicit in proposito, z confil. c. x. v. in prin. eo. vol. §. Et vide in simili. Alex. conf. v. i. in materia huius §. vide Jo. Andr. in add. i. c. i. hic quereret, si venditor, refer. z sequitur Bal. in ra bric. C. de contrab. emp. Pau. de Last. in l. si seruum. §. cod. vide Alex. conf. c. x. i. i. incip. vlt. pro cōfili.

§. Si fundum Causa lucrativa cum non lucrativa concurrat. h. d.

§. In his autem In hanc actionē venit totus, z culpa circarem ipsam z circa accessoria. h. d.

§. Idem Celsus Quando pars pro indulto actione personalit debet; illud, quod ex diuisione debitori obuenit, et vigore eiusdē obliga tionis debetur. h. d. C. Oppo. §. cōm. diuidu. l. cō. diuidu. §. si debitor. Sol. hic debetur fundus actioe personalit, ibi actio ne reali. Tū non pretiū dicitur debitor ignorans, si ipse met diuisisset, z si non obstat, cum in fundo §. p. §. de iure dotum, vbi ipse maritus diuisit, qui habebat ius in re, merito iud. q; h.

sibi obvenit in causam doris convertitur. et ista inducunt con...

illa intelligitur secundum istam. C. Opp. gl. de l. Lucius. 7. eo...

ADDITIONES.

ALEX. C. Adde Celsus. No. hic valde notabile casus. i quo h...

ALEX. C. Opp. glo. de l. Lucius. A. de Bar. in l. cu stipulatus...

ADDITIONES.

ALEX. C. Opp. glo. de l. Lucius. A. de Bar. in l. cu stipulatus...

ALEX. C. In l. h. 2. si quis. Et sic hic colligit una opinio...

Si quid seruo. Dicitur est s. de acc. emp. nunc...

ALEX. C. In l. h. 2. si quis. Et sic hic colligit una opinio...

Ex vendito. Dicitur est s. de acc. emp. nunc...

ALEX. C. In l. h. 2. si quis. Et sic hic colligit una opinio...

ADDITIONES.

Ex vendito. Ad istum ref. vide quod dicit in d. l. curabit...

ALEX. C. Solitus est. A. de inc. ad nostram. 8. emp. 2. v. 2. in c...

Preterea. Sumptus facti in re vendita p. actio...

ALEX. C. Solitus est. A. de inc. ad nostram. 8. emp. 2. v. 2. in c...

Inter. In actione et emptio venit illud qd de...

ALEX. C. Solitus est. A. de inc. ad nostram. 8. emp. 2. v. 2. in c...

Si procurator. Ex venditione procuratoris...

ALEX. C. Solitus est. A. de inc. ad nostram. 8. emp. 2. v. 2. in c...

Si procurator. Ex venditione procuratoris...

ALEX. C. Solitus est. A. de inc. ad nostram. 8. emp. 2. v. 2. in c...

ADDITIONES.

ALEX. C. Mandant tibi. A. de omnino Bal. in l. cum per eos...

ALEX. C. Solitus est. A. de inc. ad nostram. 8. emp. 2. v. 2. in c...

ALEX. C. Mandant tibi. A. de omnino Bal. in l. cum per eos...

ALEX. C. Solitus est. A. de inc. ad nostram. 8. emp. 2. v. 2. in c...

ALEX. C. Mandant tibi. A. de omnino Bal. in l. cum per eos...

ALEX. C. Solitus est. A. de inc. ad nostram. 8. emp. 2. v. 2. in c...

ALEX. C. Mandant tibi. A. de omnino Bal. in l. cum per eos...

ALEX. C. Solitus est. A. de inc. ad nostram. 8. emp. 2. v. 2. in c...

ALEX. C. Mandant tibi. A. de omnino Bal. in l. cum per eos...

ALEX. C. Solitus est. A. de inc. ad nostram. 8. emp. 2. v. 2. in c...

ALEX. C. Mandant tibi. A. de omnino Bal. in l. cum per eos...

ALEX. C. Solitus est. A. de inc. ad nostram. 8. emp. 2. v. 2. in c...

ALEX. C. Mandant tibi. A. de omnino Bal. in l. cum per eos...

ALEX. C. Solitus est. A. de inc. ad nostram. 8. emp. 2. v. 2. in c...

ALEX. C. Mandant tibi. A. de omnino Bal. in l. cum per eos...

ALEX. C. Solitus est. A. de inc. ad nostram. 8. emp. 2. v. 2. in c...

ALEX. C. Mandant tibi. A. de omnino Bal. in l. cum per eos...

ALEX. C. Solitus est. A. de inc. ad nostram. 8. emp. 2. v. 2. in c...

ALEX. C. Mandant tibi. A. de omnino Bal. in l. cum per eos...

ALEX. C. Solitus est. A. de inc. ad nostram. 8. emp. 2. v. 2. in c...

ALEX. C. Mandant tibi. A. de omnino Bal. in l. cum per eos...

ALEX. C. Solitus est. A. de inc. ad nostram. 8. emp. 2. v. 2. in c...

ALEX. C. Mandant tibi. A. de omnino Bal. in l. cum per eos...

ALEX. C. Solitus est. A. de inc. ad nostram. 8. emp. 2. v. 2. in c...

ALEX. C. Mandant tibi. A. de omnino Bal. in l. cum per eos...

ALEX. C. Solitus est. A. de inc. ad nostram. 8. emp. 2. v. 2. in c...

ALEX. C. Mandant tibi. A. de omnino Bal. in l. cum per eos...

ALEX. C. Solitus est. A. de inc. ad nostram. 8. emp. 2. v. 2. in c...

ES. Decidi qno. ve dicit fundi... Alii. c. si. ecc. in l. no. vbi... Alii. c. si. ecc. in l. no. vbi...

Secunda Barr. super ff. vete. A. A. ij

ex hoc sequitur, qd si primo actum fuerit actione ex stipulatu, vt fiat quod conuenit, z consequutus quis fuerit interesse actio ex vedito informata ipso iure tollatur, qz similiter ad interesse datur, quod datur per exactionem. Istis lect. sic explicitis, habes ex lege ista, qd actio ex vendito non nouatur per stipulationem penalem. Item qd actio ex stipulatu vt fiat quod conuenit, similiter non nouatur per stipulationem penalem. Sed contra hoc oppo. quod imo nouatur l. obligationum fere. in fin. j. de act. z obli. Et si dicas quod fuit actum ne nouetur, vt runcque poterit peti. l. si ita stipulatus. in fin. de nouat. Vbi timore qdam concedunt contrarium. si qd nouetur, z quod hic dicitur de exceptione, intelligitur de exceptione facti, non iuris. Et si dicas, ergo eodem modo tollitur vna per aliam, cuius contrarium sult dicere iste text. dicit gl. in alio est differentia quam in his, vide gl. ibi. item ad id quod hic dicitur, vsque ibi, est z alia differentia. Ista sol. no est vera, qz reg. directo dicit qd actione ex vendito pot agi, ergo non est sublatum. Item reg. facit differentia vtum tollatur ipso iure, an ope exceptionis, ergo loquitur de exceptione vera. Unde alij dicunt, vt sequitur in glo. qd actio ex stipulatu vt fiat qd conuenit, cum sit facta verbis, tollitur per stipulationem penalem ipso iure, actio ex vendito que contrahitur consensu, non tollit per stipulationem penalem, sed per exactionem tactam ex ea. vide glo. Not. istam solu. quam viderur tenere D. de no. ope. nu. l. in prouinciali, in distinctione magna. rñ hec sol. non placet, qz est contra reg. in l. apud Celsum. §. Labeo. de do. excep. z infra de ver. obli. l. qui Rome. §. duo fratres. vbi si precedit stipulatio, non nouatur ex sequenti stipulatione penali. Añ quidam alij distinguunt, aut precedit obligatio bone fidei, z non nouatur, vt hic, aut stricti iuris, z nouat, vt in §. iij. Ista reprehendit per easde leges. Añ alij, vt Sultiel. de Lug. in l. rescriptum. §. si pacto. §. d. pac. dicit, Aut precedit obligatio iurifgentium, z non nouatur per stipulationem penalem, vt hic, z l. si quis a socio. §. pro socio. Aut obligatio iuris ciuiliis, z tunc nouat. l. obligationum fere. in fin. Ista opi. non placet primo per reg. z gl. in l. j. C. d. tur. emphy. Constat em qd §. emphyteutic est de iure ciuili, z non nouat p stipulationem penalem. Preterea probatur per d. l. apud Celsum. §. Labeo. z d. l. q. Rome. §. duo fratres. Quid ergo dicem? Breuiter opi. mea est in hac materia. Aut precedit obligatio ex causa onerosa, z nunq nouat p stipulationem penalem subsequendam, siue sit stricti iuris, siue bone fidei, siue iurifgentium, siue iuris ciuiliis, quocumqz modo contrahit, vt hic, z l. si quis a socio. §. pro socio. z d. l. apud Celsum. §. Labeo. z l. qui Rome. §. duo fratres. Aut precedit obligatio ex causa lucratua, z tunc nouat per sequentem stipulationem penalem. l. j. de penul leg. z l. j. §. item si ita. infra ad legem Falci. Ita intelligi l. obligationum fere. in fin. z l. j. §. l. si ita stipulatus. in fin. Alij, vt Azo, dicunt, z nunc intro glo. ibi, vel meli⁹ secundum Azo. qd hic fuit actus expresse, ne nouaret scz ista tpa, hodie no fieret nisi ageret. l. si. C. de noua. Istud non placet, qz qd hic dicitur fuerit actum, est diuinare. Ad illud quod dicit qd hodie non fieret nouatio si ageretur, dico quod salua^r reuerentia, hodie nil est immutatum in nouatione. que fiebat olim per stipulationem penalem subsequendam, §. l. fin. C. de noua. z Instit. quibus modis tol. obli. §. preterea. loquitur de nouatione que fit per stipulationem eque principalē, sicut est actio prima, non de stipulatione penali qd accessorie venit. Alij dicunt, z sum in §. glo. qd hic videbatur pena apposta causa limitandi interesse, no loco pene, qd tota est diuinare. vñ de hoc non curio. Lñ ergo querit vt rñ per stipulationem penalem nouetur prima obligatio, dicitur si distinguendum. Aut obligatio precedens fuit liberatoria, z no nouatur, vt l. rescripti. §. si pacto. §. de pac. §. d. die vt ibi. Aut fuit obligatoria, z tunc aut pena apponitur loco contemptus, aut loco interesse. Primo casu non nouatur, vt l. si quis rem. §. de arbi. Secundo casu aut pena additur loco particularis interesse, aut loco totalis. Primo casu non fit nouatio, vt in toto titulo de vfuris, imo pot peti vna cu principalis. Aut apponitur loco interesse totalis, z tunc aut precedit conuetio ex causa lucratua, aut ex causa onerosa, vt supra dixi. Predicta plenus examinaui in l. ita stipulatus. in cōtrariis vltime partis. §. de verb. obli. A bicunqz autem dicit per penalem stipulationem nouari precedentem, intellige nisi in contrarium actum sit, vt d. l. ita stipulatus. in fin. z l. qui fidem. §. de transac. Idem vbi cunqz iuratum est. l. si quis maior. C. de transac. que lect debet intelligi in contrarium sponte facto. Si enim aliquis cōtraheret necessitate sibi imposita per iudicē posito qd iuridice disponderet, disposito illi⁹ l. si quis maior, non haberet locū, dicit enim, nullo cogere imperio, vt ibi patet. qd est not. C. deo ad aliam glo. dicitur hic in reg. in §. exactione facta per stipulationem penalem tollitur actio ex vedito ipso iure. Cōtra, imo ope exceptionis. l. si duo. §. si quis cau. Sol. libi agebatur cōtra plures, hic contra vnum.

Opp. ad idem de peti. here. l. nec viliam. §. pen. Sol. vt in glo. Opp. de l. qui fidem. §. de transac. Sol. ibi fuit actum, qd vt rñ que posset peti. idem si fuit iuratum. d. l. si quis maior. Alitmo habes hic quandam gl. que est additio que incipit, fex casus no. z est noua additio z obscura, z eger suppletionem. ibi per actionē ex vendito, imo ipso iure. z vtraque competit ad interesse, vt in gl magna cāgit. z dixi §. ea. l. dicit glo. primus in glo. secundus in reg. dicit imo etiam in reg. z glo. secundum diuersas lect. Dicit gl. nec in reg. nec in gl. dicit imo etiam in reg. z glo. secundum diuersas lect. dicit glo. nihil hinc dicitur, §. solum de actione ex vendito informata a pacto incontinenti apposito.

ADDITIONES

- a ALEX. C. P. red. a. A. de quod hic scripti post Bal. in l. cum p. ponas. in prim. C. de transac. z Bal. in l. petens. C. d. pac. C. deo ad aliam glo. hic latius per doc. in d. l. si duo. §. i. C. POM. Ad intellectum prius legis, vide Ang. in §. omnes aut. verb. tu autē dicas. Instit. de act.
- b ALEX. C. P. pro iure. Hoc est actio sequuta super pena, tollitur actio ex vendito ipso iure.
- c ALEX. C. A. de gl. Fundamentalis est articulus, §. quo p. Bal. z Mo. in l. rescriptum. §. si pacto. ff. de pac.
- d ALEX. C. Quia quod hic. No. hanc limi. de qua etiam per Bar. in l. ita stipulatus. in reg. op. prime partis de ver. obli. §. Bar. Bal. in l. si pacto quo penam. C. de pac. z P. dicit. referunt in l. qui vsu sum. ff. de ver. obli. z in d. l. ita stipulatus.
- e L. E. X. C. Ad aliam gl. Dicitur per doc. in d. l. si duo. §. j.

LEX XXX.

Cui res. Quando quis a seipso emittit, h. actio + ne ex empro. h. d. Lonco. l. Julianus, §. si fundum. §. eo. zc.

ADDITIONES

ALEX. C. Cui res. A. de no. in l. huiusmodi. §. qui seruus. de leg. j. zc.

LEX XXXI.

Londicere possum rem meam, quando est pene te sine causa.

Seruus. Si feruus furtum facit domino, ius peculii dimittitur, si vero voluam de se esse dominus, tunc in quantum peculium est dominus nouus conuenitur. h. d. C. Mor. in fin. qd quado res mea est pene te sine causa, possum dicitur. dicitur ne in l. si z me z Titium. §. si certum petatur.

Sisiciens. Qui vendidit rem alienam scienter antequam res euicta sit, secus si ignorans. h. d. C. Mo. qd quado que quis vult agere contra debitorem suum, qd scienter vendidit rem alienam, z tunc pot agere etiam antequam agat actione ex empro, vt hic. item ex stipulatione doli, qz promissio doli malum abesse, abstrurum esse, si intercessit. Quandoqz vult agere de euictione, z tunc non pot agere nisi re euicta secundum formam leuicta. §. de euic. Quandoqz vult agere, qz res non desenditur, z tunc pot agere, etiam si res non sit euicta. l. plus vel minus. §. de euic. z tunc agere multum aduerendum in modo cōdendi. zc.

ADDITIONES

ALEX. C. Si sciens. No. bñ qualiter empro: agere possit ante euictionē, z adde Bar. in l. q. natura. §. cū me absente. in fin. de ne go. gest. z no est ad hoc alibi iste text. in Bal. in l. libera. C. §. ten. in vit. col. z dicit Bar. in d. §. cū me absente. qd isto casu no tenetur denuntiare venditori item moram, quod no. Idem dicit Bal. in l. j. in v. opp. C. de peri. z commo. rei vendi.

LEX XXXII.

Aenditare z ablara per vim liberat venditor, nisi sit ablati propter inimicitias venditoris.

Sea res. Aenditor non tenet de casu fortuito, tenetur tamen cedere actio nem occasione rei competentem. h. d. C. Mo. qd re ad lara per vim, venditor liberatur, nisi vis ista sit illata propter inimicitias persone venditoris, quia tunc videtur res esse per dita sui culpa. vt j. tit. j. l. si merce. §. culpe. z l. sola. ma. l. penul. in prin. zc.

ADDITIONES

CLAV. C. Si ea res. Hanc rep. dicit singularem Bal. in l. doli actoris. C. de pericul. z commo. rei vendi.

Uterque nostrum. De duobus empro: ribus ille est portio, cui est possessio tradita. h. d.

ADDITIONES

POMA. C. Uterque nostrum. De materia vide late per Mo. der. in l. j. ff. de acquit. poss. Leg.

